

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-508

17.6.2024

Trafikkforsikringsforeningen

Bilansvar

Venstresving og forbikjøring – bal. § 8 – trafikkreglene §§ 8, 12 og 14.

Det oppsto sammenstøt da klager foretok en venstresving samtidig som motparten var i ferd med å kjøre forbi på venstre side. Politiet ila motparten forelegg. Motpartens bil var uforsikret. Trafikkforsikringsforeningen mente klager ikke hadde gitt tilstrekkelig tegn, jf. trafikkreglene § 14 nr. 2, og at motparten dermed ikke hadde brutt trafikkreglene § 12 nr. 1 a og 2 ved å kjøre forbi. Dette medførte at klager ikke hadde overholdt vikeplikten ved å svinge til venstre, og at hennes foretak dermed sto ansvarlig for å dekke skadene. Klager var uenig og viste til at før hun svingte av til venstre, reduserte hun farten på kjøretøyet, kontrollerte at det ikke kom biler imot og satt på blinklys til venstre. Uhellet oppsto derfor utelukkende fordi motparten forsøkte å foreta en uregelmessig forbikjøring. Nemnda kom, blant annet ut fra forklaringen til et vitne, til at klager hadde sannsynliggjort at hun hadde satt på blinklys i god nok tid til at motparten burde ha innrettet seg etter dette, og at motparten derfor var ansvarlig for sammenstøtet.

Saksfremstilling

Saken gjelder ansvarsfordeling etter sammenstøt mellom klager og motpartens bil.

Sammenstøtet oppsto i forbindelse med en forbikjøring den 14.6.23 rundt kl. 15.30. Fartsgrensen på stedet var 80 km/t. Det var dagslys og oppholdsvær i det aktuelle tidsrommet.

Klager har tegnet delkasko i Tryg Forsikring NUF (heretter Tryg), mens motpartens kjøretøy var uforsikret. Det ble ikke utfylt felles skademelding på stedet, og partene var uenige om hendelsesforløpet. Politiet opprettet sak på forholdet da klager ble påført personskader. Fra politirapporten hitsettes:

Ulykke mellom to kjøretøy med samme kjøreretning ved sydspissen ... Enhet A ... skulle svinge til venstre; enhet B ... oppfattet ikke dette og kolliderte inn i enhet A's venstre side. Enhet A blir dyttet inn på en parkeringsplass av sammenstøtet. Fører av enhet A ble lettere skadet. Det er 80-sone på stedet.

Det ble tatt avhør på steder av klager, hvorfra det hitsettes:

Fornærmede og hennes kollega skulle til ... , kollegaen skulle sitte på med fornærmede. De dro fra jobb litt over klokken 15:00.

På veien skulle de "titte" på en plass som de muligens skulle gjøre noe arbeid, både fornærmede og [kollegaen] ... er arkeologer. Fornærmede kjørte sakte og skulle svinge inn på en parkeringsplass ved denne plassen. Fornærmede blinket til venstre. Hun så at det var klart i motsatt kjørefelt, og hun så i speilene at det ikke var noen biler bak henne. Plutselig ide fornærmede skulle svinge, kjente hun en "kjempe smell". Bilen føk fremover og hun fikk skikkelig sleng på hodet. [Kollegaen] ... ropte "du må bremse". Fornærmede tror hun mistet brillene sine, hun så tåkete. Hun klarte å bremse og satt på håndbrekket. [Kollegaen] ... fortalte at fornærmede var litt "borte", hun sa også at fornærmede blødde fra hodet. Fornærmede blødde fra venstre side på hodet, det var mulig hun hadde truffet festet til setebeltet. *Hun trodde det.*

...

Fornærmede fikk med seg at det også var en mann (heretter omtalt som mistenkte ESC) på stedet. Mistenkte "skrek" nærmest. Han virket veldig "fortvilet" og sa at han ikke så blinklyset til fornærmede. Hun trodde dette var fører av bilen som kjørte inn i henne. Fornærmede sa at det var mye svinger på veien og at det var veldig lyst ute, det kunne være derfor mistenkte ikke hadde sett henne og at hun blinket inn.

Fra politiets avhør med motpart samme dag hitsettes:

Mistenkte skulle kjøre forbi bilen, plutselig så svingte bilen til venstre. Mistenkte så ikke at bilen blinket. Han tråkket på bremsen og krasjet inn i bilen. Mistenkte gikk ut av bilen og så hvordan de (passasjerene i bilen ESC) hadde det.

Mistenkte ble spurt hvor fort han kjørte ide han krasjet i bilen, han svarte han trodde 80 km/t. Han trodde at bilen foran kjørte i 30-40 km/t maks. Mistenkte ble konfrontert med at han ikke hadde forsikring på bilen eller gjennomført EU-kontroll (periodisk kjørekontroll ESC), han ble spurt om dette og hvorfor. Mistenkte svarte at han ikke visste, han trodde han hadde forsikret bilen i Gjensidige. Når det gjaldt EU-kontrollen sa han at det var hans feil. Han hadde forberedt bilen til EU-kontroll, men hadde ikke så mye penger til reparasjoner så det hadde tatt tid å gjøre bilen klar. Mistenkte visste ikke når han skulle hatt bilen på EU-kontroll, men han trodde at det var snart.

Erklæringer og begjæringer

På spørsmål om mistenkte erkjente straffeskyld for å ha kjørt uforsvarlig og at dette førte til ulykken, svarte han ja han trodde det. Han gjorde en feil ved å forsøke å kjøre forbi bilen. Han så at hun blinket og han burde ikke kjørt forbi, han burde ha ventet. Mistenkte trodde det var hans feil. Mistenkte erkjente ikke straffeskyld for å ha kjørt uten bilforsikring, men erkjente straffeskyld for ikke å ha gjennomgått EU-kontroll.

Klager anmeldte forholdet 16.6.23 og kontaktet samme dag Trafikkforsikringsforeningen (heretter TFF).

Politiet gjennomførte telefonavhør av nøytralt vitne 19.6.23. Vitne hadde vært på fjelltur med sin kjæreste og parkert sin bil ved avkjørselen hvor uhellet hadde oppstått. Det hitsettes fra vitneforklaring:

Når de var ferdige med turen og på vei ned igjen, ca. 100-150 meter fra ulykkesstedet så vitnet at det kom to biler etter hverandre. Vitnet merket seg at den første bilen slakket ned og signaliserte at den skulle ta av til venstre. Bilen som kom bak slakket ikke ned og kjørte rett inn i den fremste bilen. Sammenstøtet førte til at begge bilene ble stående slik de sto når politiet kom til stedet.

...

På spørsmål om hvilken hastighet den bakerste bilen holdt, sier vitnet at det var veldig mye sol på stedet og vanskelig å se, så han er ikke sikker på hvilken hastighet bilen holdt. Det virket ikke som om den slakket ned. Det er 80-sone på stedet.

Vitnet blir spurt om han merket om den fremste bilen brukte blinklys. Vitnet gjentar at det var mye sol på stedet og vanskelig å se, men den fremste bilen slakket ned og la seg til venstre i sin kjørebane, for å kjøre av til venstre. Vitnet sier igjen at det var vanskelig å se, men han mener bestemt at den fremste bilen brukte blinklys.

TFF mottok forklaring fra motparten 21.6.23 og politidokumenter 10.8.23. Fra motparts forklaring hitsettes:

Jeg var på tur hjem fra jobb. Kjørte i 80 sone. Bilen foran meg kjørte rolig. Etter en liten stund så slakket bilen foran meg veldig opp uten å gjøre noe tegn. Det kom ingen biler imot, så jeg tolket det som at vedkommende ville at jeg skulle passere. Rett etter at jeg legger over så svinger bilen inn foran meg. Det var ikke noe høy fart inn i bildet.

Den 28.9.23 ble motpart ved forelegg siktet for å ha brutt vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 3. Grunnlaget for siktelsen ble i forelegget beskrevet slik:

Onsdag 14. juni 2023 ca kl. 15.25 i 80-sonen på ... kjørte han personbil ... uten å være tilstrekkelig oppmerksom da han påbegynte forbikjøringen av [klager] ... som kjørte foran ham i en Nissan personbil ... Han så ikke at [klager] ... var i ferd med å svinge til venstre inn på en parkeringsplass, til tross for at hun gitt

signal om dette ved å redusere farten, legge seg til venstre i kjørefeltet og bruke venstre blinklys. Dette medførte at han kjørte inn i venstre side av [klagers] ... bil da hun svingte, noe som medførte betydelige skader på begge de involverte kjøretøyene og [klager] ... ble påført et mindre kutt i hodet.

Det fremgikk av forelegget at vedtakelse ville medføre betinget bot på kr 12 000, tap av førerrett i fire måneder og betaling av kr 657 i skadeserstatning til sikrede. Motpart vedtok forelegg på bot og erstatning 30.11.23.

Tryg informerte i brev av 19.1.24 om at det hadde gjort sitt ytterste for å vinne frem i saken, men at motpartens forsikringsforetak ikke var villig til å påta seg ansvar.

Klager meldte saken ovenfor TFF inn for Finansklagenemnda 22.1.23.

Klager har i det vesentlige anført at motparten må bære fullt ansvar for kollisjonen. Før klager svingte av til venstre, reduserte han farten på kjøretøyet, kontrollerte at det ikke kom biler imot og satt på blinklys til venstre. Uhellet oppsto utelukkende fordi motparten forsøkte å foreta en uregelmessig forbikjøring. Dette kan begrunnes ut ifra politiavhør, vitneforklaringer og innhentet informasjon fra skadestedet.

Trafikkforsikringsforeningen har i det vesentlige anført at klager må ilegges fullt ansvar for sammenstøtet. Forankjørende har vikeplikt og bærer tvilsrisiko for at tegn er gitt på korrekt måte, og etter en samlet vurdering er TFFs standpunkt at det ikke foreligger dokumentasjon som sannsynliggjør at korrekt, og tidsnok, tegngiving er gitt. TFF mener at diktatet fra motparts politiavhør, sett i sammenheng med uforsikredes egen forklaring, tilsier at klager ikke har sannsynliggjort korrekt tegngiving. Det at motparten godtok et forenklet forelegg kan ikke tilkjennes særlig vekt i ansvarsvurderingen. Politiet valgte å ikke sikte uforsikrede for noen forhold, og vedkommende har ikke hatt annen status enn "mistenkt" i saken. I tillegg har ikke vitne hatt *mulighet* til å uttale seg om hvorvidt tegn ble gitt i god nok tid.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretakets ansvarsfordeling er i tråd med bal. § 8.

Nemnda finner saken mindre tvilsom enn sekretariatet, men slutter seg for øvrig til sekretariatets vurdering:

Kort oppsummert er ansvar etter denne bestemmelse betinget av enten utvist uaktsomhet (a), teknisk svikt (b) eller brudd på trafikkreglene (c). Hvis begge parter forhold tilsier at de kommer inn under et eller flere av disse alternativene, så skal det foretas en skyldfordeling etter annet ledd i samme bestemmelse.

Det er kravstiller som har bevisbyrden for sitt krav. I dette ligger det at hver av partene må sannsynliggjøre at motparten har vært uaktsom, brutt trafikkreglene osv., for å kunne få dekket skaden av motpartens foretak. Klarer ingen av partene å sannsynliggjøre dette, vil man etter de alminnelige bevisregler falle ned på utgangspunktet om at hver part bærer sin egen skade. Forutsetning for at ansvar skal ilegges er at bilføreren har utvist uaktsomhet eller kjørt i strid med trafikkreglene.

Trafikkreglenes § 12 nr. 1 a og nr. 2

Etter trafikkreglene § 12 nr. 1 bokstav a, skal forbikjøring foretas til høyre, dersom forankjørende bil svinger til venstre eller tydelig forbereder slik sving. Dersom det legges til grunn at føreren ga tilstrekkelig tegn til å svinge, brøt dermed motpart trafikkreglene ved å forsøke en forbikjøring på venstre side. Videre påhviler det også den forbikjørende en streng aktsomhetsplikt, jf. § 12 nr. 2.

Trafikkreglenes §§ 14 nr. 2 og 8 nr. 1

Dersom det ikke kan legges til grunn at føreren tilstrekkelig varslet at bilen skulle svinge til venstre vil imidlertid motpart ikke ha brutt trafikkreglene ved å kjøre forbi på venstre side. Tvert imot vil føreren ha brutt trafikkreglene § 14 nr. 2 som pålegger at det skal gis tegn ved svingning, samt mulig også trafikkreglene § 8 nr. 1 om vikeplikt for trafikanter i det kjørefelt som skal krysses. Det synes da naturlig at sikrede tillegges fullt ansvar.

Bevissspørsmålet blir dermed om sikrede benyttet blinklys eller ikke, og om dette ble påsatt tidsnok. Det følger at sikker praksis at det er den som foretar avsvinging som har bevisbyrden for at blinklys ble gitt i god nok tid, jf. bl.a. **FinKN 2017-007**. Fra nemdas uttalelse hitsettes:

Ut fra partenes forklaring er det uklart om klager varslet svingen til venstre med bruk av blinklys. Klager har bevisbyrden for dette og det må da legges til grunn at blinklys ikke ble brukt.

Bakgrunnen for denne praksisen er at det har formodningen mot seg at noen velger å foreta forbikjøring på venstre side av en forankjørende bil som tydelig gir tegn til å svinge til venstre. Det antas at det kan anføres til støtte for en slik presumsjon at den avsvingende bilen foretar en manøver ut av sitt ordinære kjøremønster, og dermed har best kontroll over situasjonen ved at denne vet hva som skal skje. Videre må den avsvingende bilen ta høyde for at det kan komme trafikk i motgående kjørefelt.

Sikrede har i politiavhør oppgitt at hun kjørte sakte forut for avsvingingen inn på parkeringsområdet. Hun satt på blinklys til venstre, og kontrollerte at det ikke kom trafikk foran eller bak. Kollisjonen oppsto idet hun startet avsvingsmanøveren ved at motparten plutselig kjørte inn i hennes bil på venstre bakside. Videre har sikrede forklart at motparten fremsto veldig fortvilet på skadestedet, og at bilisten "sa at han ikke så blinklyset til fornærmede". Sikrede påpeker at uhellet oppsto på en svingende vei med veldig mye lys, og at dette kan være årsaken til at motpart ikke hadde sett hennes bruk av blinklys.

Ut fra sakens dokumenter fremstår det derimot mer uklart for sekretariatet om hvorvidt motpart observerte at sikrede brukte blinklys forut for kollisjonen. I politiavhøret oppgir motpart under *diktat til lydopptak* at han "så ikke at bilen blinket", før følgende oppgis under *erklæring og begjæring* i samme politidokument (vår understrekning):

På spørsmål om mistenkte erkjente straffeskyld for å ha kjørt uforsvarlig og at dette førte til ulykken, svarte han ja han trodde det. Han gjorde en feil ved å forsøke å kjøre forbi bilen. Han så at hun blinket og han burde ikke kjørt forbi, han burde ha ventet. Mistenkte trodde det var hans feil

I etterfølgende forklaring til TFF oppgir motpart at forutkjørende bilist "slakket ... veldig opp uten å gjøre noen tegn", og at motpart oppfattet dette som en invitasjon til å foreta en forbikjøring.

Ut fra partenes forklaringer finner vi det ikke tilstrekkelig klart om sikrede reduserte farten og foretok en venstresving uten bruk av blinklys, eller om sikrede benyttet blinklys, og at det var forholdene på stedet gjort det vanskelig for motpart å observere blinklysbruken. Som kjent har forutkjørende bevisbyrden, og vi kan følgelig ikke se at partenes forklaringer i seg selv er tilstrekkelig for å anslå at sikrede satte på blinklys tidsnok til at motparten kunne innrette seg etter dette.

I nærværende sak har vi imidlertid fått fremlagt en vitneforklaring fra en person som sto ca. 100 – 150 meter fra ulykkesstedet. Fra vitneuttalelsen hitsettes:

Vitnet blir spurt om han merket om den fremste bilen brukte blinklys. Vitnet gjentar at det var mye sol på stedet og vanskelig å se, men den fremste bilen slakket ned og la seg til venstre i sin kjørebane, for å kjøre av til venstre. Vitnet sier igjen at det var vanskelig å se, men han mener bestemt at den fremste bilen brukte blinklys.

I sin forklaring oppgir vitne riktignok at det var vanskelig å se fordi det var mye sol på stedet, men hevder samtidig "bestemt at den fremste bilen brukte blinklys". Vitneuttalelsen samsvarer med sikredes forklaring om at det var vanskelige solforhold i det aktuelle tidsrommet, og at dette muligvis var årsaken til at motpart ikke oppfattet hennes blinklysbruk. Denne vitneforklaringen kan følgelig tas til inntekt for at sikrede benyttet blinklys forut for sammenstøtet.

Finansklagenemnda har i flere saker lagt vekt på resultatet etter en strafferettslig forfølgning, herunder tap av førerrett og forelegg, i vurdering av om det foreligger ansvarsgrunnlag for motparten, jf. blant annet **FinKN 2017-007**, **2017-453** og **2016-040**. I foreliggende sak har påtalemyndighetene begrunnet forelegget på følgende måte:

Han så ikke at [klager] ... var i ferd med å svinge til venstre inn på en parkeringsplass, til tross for at hun gitt signal om dette ved å redusere farten, legge seg til venstre i kjørefeltet og bruke venstre blinklys.

Det fremkommer av sakens dokumenter at motpart vedtok forelegget. Selv om dette ikke utgjør et avgjørende moment, kan det gi en indikasjon på at sikrede satt på blinklys forut for sin avsvinging inn på parkeringsområdet.

Etter gjennomgang av sakens dokumenter kommer sekretariatet dermed under noe tvil til at sikrede har sannsynliggjort at blinklys ble satt på i god nok tid til at motparten burde innrettet seg etter dette. Det avgjørende momentet er vitneuttalelsen, sett i samsvar med partsforklaringer og vedtatt forelegg. Følgelig finner vi det nærliggende å legge til grunn at motpart har brutt trafikkreglene § 12 nr. 1, jf. nr. 2 ved å forbikjøre på venstre side, mens sikrede har overholdt § 14 nr. 2 og 8 nr. 1 fordi hun ga tilstrekkelig tegn for avsvingen.

Til støtte for dette kan det vises til Finansklagenemndas avgjørelse i sak **2019-944**. Det oppsto sammenstøt mellom klagers bil og motpartens ATV da klager foretok en venstresving samtidig som motparten var i ferd med å kjøre forbi på venstre side. Motpartens kjøretøy var uforsikret og uregistrert. Det var enighet om at klager benyttet seg av blinklys i forkant av sammenstøtet. Spørsmålet er om klager ga tilstrekkelig tegn, jf. trafikkreglene § 14 nr. 2 slik at motparten brøt trafikkreglene § 12 nr. 1 a og nr. 2 ved å kjøre forbi klager, eller om det var klager som hadde vikeplikt i henhold til § 8 nr. 1. Nemnda kom til at klager gav tilstrekkelig tegn, og at motparten var ansvarlig for sammenstøtet. Fra nemndas avgjørelse hitsettes:

Klager har forklart at hun brukte blinklys i forbindelse med avkjøringen. Motparten har i politiavhør bekreftet at klager benyttet seg av blinklys, men har opplyst at han oppdaget blinklyset for sent. Nemnda legger etter dette til grunn at klager satte på blinklyset før hun kjørte ut mot venstre. Partenes felles skisse viser at klager startet avsvingen før motparten la seg ut i venstre felt. Dette tilsier at motparten har brutt trafikkreglene § 12 nr. 1, jf. nr. 2 ved å forbikjøre på venstre side, mens klager har overholdt § 14 nr. 2 og 8 nr. 1 fordi hun ga tilstrekkelig tegn før avsvingen. I så fall er det ansvarsgrunnlag for motparten ved brudd på trafikkregler, men ikke hos klager.

Avgjørelsen er enstemmig.

På bakgrunn av det ovennevnte er sekretariatet derfor av den oppfatning at ansvar må pålegges motpart etter bal. § 8 (1) bokstav c, med den følge at sikrede har rett på erstatning fra TFF.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Klager gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).